

# แผนพัฒนารัฐวิสาหกิจใหม่ เพื่อสาธารณประโยชน์ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี

ร่าง พ.ร.บ.การพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ... ประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ

**1. จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ หรือ คนร.** ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติเพื่อกำหนดนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ มีแผนยุทธศาสตร์รัฐวิสาหกิจเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนารัฐวิสาหกิจให้มีความชัดเจนและโปร่งใส มีกลไกระบบการกำกับดูแลที่ดี รวมถึงพัฒนาระบบประเมินผลที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์วิสาหกิจและนโยบายอย่างเป็นระบบ

**2. จัดตั้งบรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ มีฐานะเป็นนิติบุคคล** เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ คอยกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจในฐานะผู้ถือหุ้นของรัฐวิสาหกิจที่มีสถานะเป็นบริษัท 11 แห่ง ประกอบด้วย บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท ขนส่ง จำกัด บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) บริษัท ธารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด บริษัท สหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) และบริษัท อุรุกรุงเทพ จำกัด

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า พ.ร.บ.ฉบับใหม่นี้ จะทำให้บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ มุ่งแต่กำไรสูงสุดจนไม่คำนึงถึงภารกิจในการบริการสาธารณะ และส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยในเรื่องนี้ นายเอกนิติ นิติทัณฑ์ประภาศ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ได้ชี้แจงเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในแต่ละประเด็น ดังนี้

**1. ร่าง พ.ร.บ. พัฒนารัฐวิสาหกิจใหม่ ได้กำหนดแนวทางการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจในกำกับของบรรษัทฯ ไว้เฉพาะรัฐวิสาหกิจชั้นแม่ที่บรรษัทฯ เป็นผู้ถือหุ้นโดยตรง** ไม่ได้เป็นการเปิดช่องให้มีการแปรรูปซ่อนเร้นในรัฐวิสาหกิจชั้นลูกหลานแต่อย่างใด และเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี ในขณะที่การกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจในชั้นอื่น ๆ (ลูก หลาน เหลน) จะต้องใช้กฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องในการกำกับรัฐวิสาหกิจของชั้นนั้น ๆ และสำหรับการลดสัดส่วนในการถือหุ้น ได้มีการกำหนดให้สัดส่วนการถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจเป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้ โดยยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปกับบรรษัทฯ แม้ว่าบรรษัทฯ จะเข้าเป็นผู้ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจแทนกระทรวงการคลังแล้ว

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ คนร. ตามกฎหมายมีหน้าที่ในการให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการถือหุ้นด้วย ซึ่งมีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจต้องมีขั้นตอนการพิจารณาที่ละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น

2. ร่าง พ.ร.บ. พัฒนารัฐวิสาหกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อการยกระดับธรรมาภิบาลในการกำหนดขั้นตอนการกำกับดูแลที่เป็นมาตรฐานและโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจต่อประชาชน เพื่อรองรับบทบาทการทำหน้าที่ในการตรวจสอบของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจให้มีการดำเนินการตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว มีหัวใจสำคัญให้รัฐวิสาหกิจมีการดำเนินการตามนโยบายที่เป็นเอกภาพ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล จึงมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการสาธารณะต่อประชาชน ไม่ได้มุ่งเน้นที่กำไรสูงสุดของผู้ถือหุ้นแต่อย่างใด

3. ร่าง พ.ร.บ. พัฒนารัฐวิสาหกิจ เป็นเพียงการกำหนดแนวทางการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีความแตกต่างกันในสถานภาพ โดยกำหนดไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนว่า มติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดสัดส่วนการถือหุ้นยังคงใช้บังคับกับบริษัทฯ ให้ต้องคงสัดส่วนการถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ประกอบกับบัญญัติไว้ในกฎหมายให้กระทรวงการคลังจะเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัทฯ ดังนั้น จึงไม่ใช่การถ่ายโอนทรัพย์สินจากรัฐไปยังเอกชนแต่ประการใด โดยกลไกการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้นเกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐบาลในอดีต ส่งผลให้ในปัจจุบันมีรัฐวิสาหกิจที่แปลงสภาพตามกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจและกระจายหุ้นสู่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ไปแล้ว

นอกจากนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐวิสาหกิจจะเกิดขึ้นจากการกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์รัฐวิสาหกิจซึ่งกำหนดเป้าหมายที่เป็นเอกภาพให้กับรัฐวิสาหกิจสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการกันแล้ว ยังเพิ่มเติมกลไกเพื่อความโปร่งใสและการทำหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งจะมีผลให้รัฐวิสาหกิจสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีบทบัญญัติให้มีการแปรรูปหรือให้รัฐวิสาหกิจต้องเปลี่ยนสภาพไปแต่ประการใด